

УДК 637.5:658.562

DOI: 10.33813/2224-1213.25.2021.4

Гудзинський Олексій Дмитрович

*доктор економічних наук, професор,
вул. Генерала Родимцева, 11/137, м. Київ, 03041, Україна
ORCID iD: 0000-0001-6494-851X*

Судомир Світлана Михайлівна

*доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки підприємства, завідувач відділу навчально-науково-інноваційної діяльності, ВП НУБіП України «Бережанський агротехнічний інститут», вул. Академічна, 20, м. Бережани, 47501, Україна, Sudomyr_s@ukr.net
ORCID iD: 0000-0002-2574-1724*

Гуренко Тамара Олексіївна

*кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування, НУБіП України,
вул. Героїв Оборони, 11, м. Київ, 03041, Україна
gurenkot@ukr.net
ORCID iD: 0000-0003-2227-1488*

Гудзинська Юлія Сергіївна

*кандидат економічних наук, м. Київ, 03041, Україна,
lunareclipse@ukr.net
ORCID iD: 0000-0002-6850-4059*

Судомир Марія Романівна

*кандидат економічних наук, м. Київ, 03041, Україна,
sudomyr@ukr.net
ORCID iD: 0000-0002-6089-8647*

РЕЗУЛЬТАТИВНА СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОГО СТАЛОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ СТРУКТУР

Мета статті полягає в розробці теоретико-методологічних засад формування результативних систем управління конкурентоспроможним розвитком підприємницьких структур в умовах децентралізації.

Методологія дослідження розглянута в контексті вимог системного підходу в органічній єдності цільових установок соціально-екологічних, економічних та інших завдань і формування результативного управління конкурентоспроможним розвитком господарюючих структур виробничо- та функціонально-забезпечувального спрямування, що покладено в основу розробки соціально-економічної, синергетичної моделі, обґрунтування складових за виділеними нами блоками та методики оцінки потенціалу сформованих можливостей.

Наукова новизна полягає в методологічному підході до формування та оцінки результативної системи управління розвитком соціально-економічних структур як системних цілісностей.

Висновки. Запропонована методологія формування результативних систем забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств є основою для обґрунтування потенціалу сформованих конкурентоспроможних можливостей та інструментом діагностично-аналітичного відслідковування результативності рішень та управління діями в системі емпіричної діяльності підприємницьких структур.

Ключові слова: система, розвиток, потенціал, конкурентоспроможність, результативність, стійкість.

Гудзинский Алексей Дмитриевич
доктор экономических наук, профессор

Судомир Светлана Михайловна
*доктор экономических наук, профессор,
профессор кафедры экономики предприятия,
заведующая отделом учебно-научно-инновационной деятельности,
ОП НУБиП Украины «Бережанский агротехнический институт»*

Гуренко Тамара Алексеевна
*кандидат экономических наук, доцент,
доцент кафедры учета и налогообложения, НУБиП Украины*

Гудзинская Юлия Сергеевна
кандидат экономических наук

Судомир Мария Романовна
кандидат экономических наук

Результативная система обеспечения конкурентоспособного устойчивого развития предпринимательских структур

Цель статьи заключается в разработке теоретико-методологических основ формирования результативных систем управления конкурентоспособным развитием предпринимательских структур в условиях децентрализации.

Методология исследования рассмотрена в контексте требований системного подхода в органическом единстве целевых установок социально-экологических, экономических и других задач и формирования результативного управления конкурентоспособным развитием хозяйствующих структур производственно- и функционально-обеспечивающего направления, которые положены в основу

разработки социально-экономической, синергетической модели, обоснования составляющих по выделенным нами блокам и методики оценки потенциала сложившихся возможностей.

Научная новизна заключается в методологическом подходе к формированию и оценке результативной системы управления развитием социально-экономических структур как системных целостностей.

Выводы. Предложенная методология формирования результативных систем обеспечения конкурентоспособного развития предприятий является основой для обоснования потенциала сложившихся конкурентоспособных возможностей и инструментом лечебно-аналитического отслеживания результативности решений и управления действиями в системе эмпирической деятельности предпринимательских структур.

Ключевые слова: система, развитие, потенциал, конкурентоспособность, результативность, устойчивость.

Hudzynski O.D.

*Doctor of Economic Sciences, Professor
11/137 General Rodymtsev st, Kyiv, Ukraine, 03041*

Sudomyr S.M.

*Doctor of Economic Sciences, Professor,
Professor at the Department of Economics of Enterprise,
Head of the Educational, Scientific and Innovative Activity Department of
the SS NULES of Ukraine «Berezhany Agrotechnical Institute»
20 Academichna st., Berezhany, Ternopil region, Ukraine, 47501
Sudomyr_s@ukr.net*

Hurenko T.O.

*Candidate of Economic Sciences, Docent , Associate Professor
at the Department of Accounting and Auditing of NULES of Ukraine
11 Heroiv Oborony st., Kyiv, Ukraine, 03041
gurenkot@ukr.net*

Hudzynska Yu. S.

Candidate of Economic Sciences

Sudomyr M. R.

Candidate of Economic Sciences

Effective system of ensuring competitive sustainable development of entrepreneurial structures

Purpose of the article consists in the development of theoretical and methodological principles for the formation of effective management systems for the competitive development of entrepreneurial structures in the conditions of decentralization.

Research methodology considered in the context of the requirements of a systematic approach in the organic unity of target installations of socio-ecological, economic and other tasks and the formation of effective management of competitive development of business structures of production and functional-ensuring direction, which is the basis for the development of socio-economic, synergistic model, substantiation of components according to the allocated by us 11 blocks and methods of assessing the potential of the formed opportunities.

Research methodology consists in a methodological approach to the formation and evaluation of an effective management system for the development of socio-economic structures as systemic integrity.

Conclusions. The proposed methodology for the formation of effective systems for ensuring the competitive development of enterprises is the basic basis for justifying the potential of formed competitive potentials and a tool for diagnostic

and analytical tracking of the effectiveness of decisions and management of actions in the system of empirical activity of entrepreneurial structures.

Keywords: *system, development, potential, competitiveness of efficiency, sustainability.*

Актуальність теми дослідження. Динамічно змінюване ринкове конкурентоспроможне середовище, трансформаційні процеси, соціальний клімат, зростання потреб і структурна зміна інтересів, інновація, кризові явища потребують нового підходу до формування результативних систем забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств як системної цілісності. Виникає об'єктивна необхідність у розробленні теоретико-методологічних положень системного підходу до формування потенціалу можливостей організаційного, структурного, інноваційного, ресурсного, поведінкового, активізаційного й іншого спрямування як системної цілісності й основи конкурентостійкого розвитку підприємницьких формувань. Отже, є проблема, що потребує розв'язання на засадах системного підходу.

Досліджували вказані аспекти такі науковці, як: О. Д. Гудзинський, Ю. С. Гудзинська, Т. О. уренко, С. М. Судомир, М. Р. Судомир, С. А. Нестеренко, К. Л. Тужик, Т. Л. Нідзельська, О. А. Жигулін та ін. Однак невирішеними залишилися проблеми із системно-інтегрованого підходу до формування систем забезпечення конкурентоспроможного стійкого розвитку підприємств. Є потреба в розробці теоретико-методологічних засад формування потенціалу конкурентостійкості підприємств як основи забезпечення конкурентоспроможного їх розвитку. У контексті такого підходу розроблена методологія – основні положення побудови результативної системи забезпечення конкурентостійкого розвитку підприємств як соціально-економічних утворень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До сьогодні в контексті трансформаційних процесів наукова спільнота спрямовувала свої зусилля на формування систем управління, адекватних суспільно-економічним перетворенням. Дослідження стосувалися розв'язання проблем інвестиційного, інформаційного, організаційно-структурного, соціально-економічного, конкурентоспроможного, інноваційного й іншого спрямування. Об'єктом вивчення виступали: підприємницькі структури, комплекси; регіональні підходи; процеси та технології; соціальні, екологічні, організаційні, економічні й інші складові. Однак у сучасних умовах відбуваються процеси децентралізації, які потребують змін у системі: економічних, владно-власних відносин; переосмислення окремих теоретико-методологічних положень; соціальної відповідальності; політики гармонізації інтересів; забезпечення стійкості розвитку соціально-економічних систем; інтегрованого підходу до розв'язання завдань соціального, екологічного й інтелектуального спрямування. Частковому вирішенню таких завдань присвячена стаття, що підтверджує її актуальність. Вона є продовженням наших досліджень в аспекті розв'язання проблем результативного менеджменту, системного розвитку соціально-економічних формувань.

Формування цілей статті. Мета статті – розроблення теоретико-методологічних засад формування результативної системи забезпечення динамічно-стійкого розвитку підприємницьких структур в умовах децентралізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Постійно змінювані передумови функціонування господарюючих структур конкурентного середовища, що обумовлені динамічними трансформаційними процесами, розширенням географічних сегментів ринку, посиленням дій конкурентного середовища, децентралізаційними процесами, зміною поглядів на пріоритетність розв'язання соціально-екологічних, економічних та інших завдань в органічній єдності та системній цілісності, потребують нового теоретико-методологічного підходу до формування результативних систем забезпечення конкурентоспроможного стійкого розвитку соціально-забезпечуваного й іншого спрямування на системно збалансованій, стратегічно орієнтованій конкурентоспроможній основі з використанням соціально спрямованої конкурентоспроможної економічної синергетичної моделі.

Результативну систему забезпечення конкурентоспроможного стійкого розвитку підприємницьких структур як системну цілісність ми рекомендуємо розглядати в контексті взаємодії основних складових у їх органічній єдності за такими блоками, як: ціннісно-орієнтаційного, цільового спрямування; системно-структурного; системно-технологічного; ресурсного; пріоритетно-орієнтаційного; інноваційно-забезпечувального; обліково-аналітичного; контрольно-соціально-відповідального та мотиваційно-активізаційного спрямування в контексті формування конкурентоспроможного потенціалу. Змістове наповнення їх як методологічний аспект ми розкрили через складові в розрізі окремих блоків [1] (зазначимо: використана наша ідея, яка доповнена складовими та їх змістовним наповненням):

- системно-структурний блок – через системи та структури управління, суб'єкти й об'єкти управління, інститути підприємницьких структур у контексті конкурентоспроможного їх розвитку;

- блок цільового спрямування – у системі через цінності, цільові установки, нормативи-стандарти в контексті виділених блоків, складових конкурентного статусу підприємств;

- функціонально-забезпечувальний блок механізмів управління – у системі через організаційний, економічний, обліково-аналітичний, правовий, соціальний, стратегічний, маркетинговий, психологічний й інші аспекти в контексті спрямованої реакції складових конкурентоспроможного поведінкового спрямування в діяльності підприємницьких структур;

- структурно-технологічний блок – через процеси технології виробничого, організаційного, маркетингового, логістичного, комунікаційного, функціонально-забезпечувального, правового й іншого спрямування як основи формування потенціалу конкурентної стійкості;

- пріоритетно-орієнтаційний блок – через складові в системі ціннісного, цільового, соціально-екологічного, сутнісно-категоріального, владно-власницького й іншого спрямування; інноваційно-компетентнісного – у контексті виділених нами блоків;

– поведінково-спрямований блок – через складові в системі соціального, екологічного, інституціонального, організаційного, корпоративного, інноваційного, антикризового, конкурентоспроможного, самоврядного, саморегулюючого, регулятивного й іншого комбінаційного спрямування в системі;

– інформаційно-забезпечувальний блок – через цільові установки, стратегії, процеси, суб'єктів за інтересами, контактні аудиторії, розширення обліково-аналітичної складової в контексті забезпечення конкурентостійкості підприємств;

– контрольно-відповідальний блок – через складові зазначених блоків у системній цілісності, ціннісно-орієнтаційна складова й інші елементи децентралізованого спрямування забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств;

– ресурсний блок – через матеріально-технічний, фінансовий, земельний, кадровий та інше забезпечення конкурентоспроможного розвитку в системній цілісності;

– блок активізаційного спрямування – через цінності, світогляд, соціальний розвиток, соціальний клімат, економічне стимулювання, культуру, духовний розвиток, цивілізовану систему відносин та інші складові в системній цілісності конкурентоспроможного розвитку підприємств.

У розрізі окремих блоків для підвищення рівня обґрунтованості інтегрованих коефіцієнтів оцінки потенціалу сформованих можливостей ціннісно-орієнтаційного блоку пропонуємо використовувати такі складові, як: потенціал світосприйняття, потенціал життєвих позицій, потенціал культури організації, потенціал людського розвитку, потенціал ділової культури, потенціал української ділової культури, конкурентоспроможний потенціал, інтелектуальний потенціал за формулою 1 [2, с. 21]:

$$P_{uo} = \sqrt[8]{K_1 \times K_2 \times K_3 \times K_4 \times K_5 \times K_6 \times K_7 \times K_8 \times K_9}, \quad (1)$$

де: P_{uo} – потенціал ціннісної орієнтації;

K_1 – коефіцієнт потенціалу світосприйняття;

K_2 – коефіцієнт потенціалу життєвих позицій;

K_3 – коефіцієнт потенціалу культури організації;

K_4 – коефіцієнт потенціалу людського розвитку;

K_5 – коефіцієнт потенціалу ділової культури;

K_6 – коефіцієнт потенціалу управлінської ділової культури;

K_7 – коефіцієнт інтелектуального потенціалу;

K_8 – коефіцієнт потенціалу світогляду;

K_9 – коефіцієнт конкурентоспроможного потенціалу.

Запропоновані блоки розглянуто як сформований потенціал підприємницьких структур. Їх взаємодія і взаємозв'язок визначають сформовані можливості для забезпечення конкурентоспроможної результативної діяльності соціально-економічних систем у їх поточному та стратегічному розвитку.

У контексті такого підходу рівень потенціалу сформованих і реалізованих можливостей результативного управління розвитком соціально-економічних систем пропонуємо визначати за формулою:

$$P_{n,m} = \sum_{i=1}^n K_n / 11, \quad (2)$$

де: $P_{n,m}$ – рівень потенціалу сформованих можливостей забезпечення результативної системи підприємницьких структур (соціально-економічних систем) в умовах децентралізованого розвитку як системної цілісності за виділеними блоками;

K_1 – коефіцієнт рівня сформованості потенціалу можливостей складових системно-структурного блоку результативної системи управління розвитком соціально-економічних систем як цілісності;

K_2 – коефіцієнт рівня сформованості потенціалу можливостей складових функціонально-забезпечувального блоку результативної системи управління розвитком соціально-економічних систем як цілісності;

K_3 – коефіцієнт рівня сформованості потенціалу можливостей складових блоку ціннісно-спрямованого орієнтаційно-цільового спрямування результативної системи управління розвитком соціально-економічних систем як цілісності;

K_4 – коефіцієнт рівня сформованості потенціалу можливостей складових системно-технологічного блоку результативної системи управління розвитком соціально-економічних систем як цілісності;

K_5 – коефіцієнт рівня сформованості потенціалу можливостей складових ресурсного блоку результативної системи управління розвитком соціально-економічних систем як цілісності;

K_6 – коефіцієнт рівня сформованості потенціалу можливостей складових блоку пріоритетно-орієнтаційного спрямування системи управління розвитком соціально-економічних систем як цілісності;

K_7 – коефіцієнт рівня сформованості потенціалу можливостей складових блоку інноваційно-компетентнісного спрямування системи управління розвитком соціально-економічних систем як цілісності;

K_8 – коефіцієнт рівня сформованості потенціалу можливостей складових блоку поведінкового спрямування системи управління розвитком соціально-економічних систем як цілісності;

K_9 – коефіцієнт рівня сформованості потенціалу можливостей складових інформаційно-забезпечувального блоку системи управління розвитком соціально-економічних систем як цілісності;

K_{10} – коефіцієнт рівня сформованості потенціалу можливостей складових контрольно-відповідального блоку системи управління розвитком соціально-економічних систем як цілісності;

K_{11} – коефіцієнт рівня сформованості потенціалу можливостей складових блоку активізаційного спрямування системи управління розвитком соціально-економічних систем як цілісності.

Таблиця 1

Методика оцінки рівня сформованості потенціалу можливостей системи забезпечення конкурентоспроможного стійкого розвитку соціально-економічних систем

Основні блоки	Складові потенціалу можливостей	Методика оцінки
1	2	3
Ціннісно-орієнтованого цільового спрямування	K_1 – цінності; K_2 – цільові установки; K_3 – нормативи-стандарти за виділеними блоками	$P_{цин} = \sum_{i=1}^3 K_3 / 3$
Системно-структурний	K_1 – системи управління; K_2 – структури управління; K_3 – суб'єкти управління; K_4 – об'єкти управління; K_5 – інститути соціально-економічних систем	$P_{cc} = \sum_{i=1}^5 K_5 / 5$
Функціонально-забезпечувальний блок механізмів управління	K_1 – організаційного спрямування; K_2 – економічного спрямування; K_3 – правового спрямування; K_4 – соціального спрямування; K_5 – стратегічного спрямування; K_6 – маркетингового спрямування; K_7 – психологічного спрямування; K_8 – іншого спрямування за розширеним варіантом	$P_{фзб} = \sum_{i=1}^8 K_8 / 8$
Пріоритетно-орієнтаційний	K_1 – цінності; K_2 – цільові установки; K_3 – сутнісні установки в контексті позицій виділених блоків; K_4 – соціально-екологічний аспект; K_5 – рівень і якість життя; K_6 – духовно-культурний аспект	$P_{но} = \sum_{i=1}^6 K_8 / 6$
Поведінкового спрямування	K_1 – соціального; K_2 – екологічного; K_3 – інституціонального; K_4 – організаційного; K_5 – корпоративного; K_6 – інноваційного; K_7 – антикризового; K_8 – конкурентоспроможного; K_9 – самоврядного; K_{10} – саморегулюючого; K_{11} – регулятивного; K_{12} – іншого комбінованого	$P_{nc} = \sum_{i=1}^{12} K_{12} / 12$

Закінчення таблиці 1

1	2	3
Інформаційно-забезпечувального спрямування	K_1 – цільові установки; K_2 – стратегії; K_3 – процеси; K_4 – суб'єкти за інтересами; K_5 – контактні аудиторії; K_6 – рішення; K_7 – обліково-аналітичні складові	$P_{isc} = \sum_{i=1}^7 K_7 / 7$
Контрольно-відповідальний	K_1 – складові виділених блоків у системній цілісності; K_2 – ціннісно-орієнтаційна складова; K_3 – інші складові децентралізованого спрямування	$P_{кв} = \sum_{i=1}^3 K_3 / 3$
Системно-технологічний	K_1 – технології виробничого спрямування; K_2 – організаційного спрямування; K_3 – маркетингового спрямування; K_4 – логістичного спрямування; K_5 – комунікаційного спрямування; K_6 – функціонально-забезпечувального спрямування; K_7 – управлінського спрямування	$P_{cm} = \sum_{i=1}^7 K_7 / 7$
Інноваційно-компетентнісний	K_1 – за виділеними блоками; K_2 – за розширеною системою суб'єктів діяльності компетентнісних виомог і критеріїв оцінки	$P_{кв} = \sum_{i=1}^2 K_2 / 2$

Примітка. За аналогічною схемою оцінюють складові інших блоків розвитку соціально-економічних систем.

Загальний інтегрований коефіцієнт сформованих можливостей забезпечення конкурентоспроможного стійкого розвитку підприємств як соціально-економічних систем визначаємо за формулою, що містить усі коефіцієнти потенціалу сформованих можливостей за виділеними блоками. Математичний вираз представлено формулою:

$$P_{псмзсп} = \sum_{i=1}^{11} K_{11} / 11, \quad (3)$$

де: K_1 – інтегрований коефіцієнт ціннісно-орієнтаційного, цільового спрямування;

K_2 – інтегрований коефіцієнт потенціалу сформованих можливостей системно-структурного спрямування;

K_3 – інтегрований коефіцієнт потенціалу сформованих можливостей функціонально-забезпечувального спрямування;

K_4 – інтегрований коефіцієнт потенціалу сформованих можливостей пріоритетно-орієнтаційного спрямування;

K_5 – інтегрований коефіцієнт потенціалу сформованих можливостей поведінкового спрямування;

K_6 – інтегрований коефіцієнт потенціалу сформованих можливостей інформаційно-забезпечувального спрямування;

K_7 – інтегрований коефіцієнт потенціалу сформованих можливостей контрольно-відповідального спрямування;

K_8 – інтегрований коефіцієнт потенціалу сформованих можливостей системно-технологічного спрямування;

K_9 – інтегрований коефіцієнт потенціалу сформованих можливостей інноваційно-компетентнісного спрямування;

K_{10} – інтегрований коефіцієнт потенціалу сформованих можливостей активізаційного спрямування;

K_{11} – інтегрований коефіцієнт потенціалу сформованих можливостей ресурсного спрямування.

Висновки. Запропонована методологія формування результативних систем забезпечення конкурентоспроможного розвитку підприємств є базою для обґрунтування потенціалу сформованих конкурентоспроможних можливостей та інструментом діагностично-аналітичного відслідковування результативності рішень та управління діями в системі емпіричної діяльності підприємницьких структур.

Список використаної літератури

1. Гудзинський О. Д., Судомир С. М., Гуренко Т. О., Гудзинська Ю. Результативне управління розвитком підприємств: методологічний аспект. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку* : науково-практичний журнал. 2021. № 24. С. 55–67.
2. Гудзинський О. Д., Судомир С. М., Гуренко Т. О. Теоретико-методологічні засади результативного управління розвитком підприємств : монографія. Київ : Компринт, 2017. 41 с.
3. Гудзинський О. Д та ін. Система менеджменту інституціональної трансформації економіки України (теоретико-методологічний аспект) : колективна монографія / за заг. ред. О. Д. Гудзинського. Київ : Аграр Медіа Груп, 2012. 771 с.
4. Гудзинський О. Д., Судомир С. М., Гуренко Т. О. Управління формуванням конкурентоспроможного потенціалу підприємств (теоретико-методологічний аспект) : монографія. Київ : ПК ДСЗУ, 2010. 212 с.
5. Нестеренко С. А. Конкурентоспроможність сільськогосподарських підприємств: управлінський аспект : монографія. Київ : Аграр Медіа Груп, 2013. 483 с.
6. Судомир С. М. Формування системи управління розвитком сільськогосподарських підприємств: теорія, методологія : монографія. Київ : Компринт, 2015. 483 с.
7. Судомир М. Р. Конкурентостійкість як економічна категорія. *Вісник ХНАУ. Економічні науки*. 2016. № 2. С. 210–215.
8. Стратегічний менеджмент : навчальний посібник / О. Д. Гудзинський, Т. О. Гуренко, С. М. Судомир, Ю. С. Гудзинська, М. Р. Судомир. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А. 314 с.

9. Hudzynskiy O., Hudzynska Y., Sudomyr S., Sudomyr M. Methodological Aspects of Forming Mathematic Models of Management of Socio-economic Systems Development. *Modern Development Paths of Agricultural Production* / eds V. Nadykto. Springer, Cham, 2019.

References

1. Hudzynskiy O. D., Sudomyr S. M., Hurenko T. O., Hudzynska Yu. S. (2021) Effective management of enterprise development: methodological aspect. *Scientific and practical journal*. Problems of innovation and investment development, no. 24, pp. 55–67 (in Ukrainian).
2. Hudzynskiy O. D., Sudomyr S. M., Hurenko T. O. (2017) *Theoretical and methodological principles of effective management of enterprise development* : monograph. Kyiv : Komprynt, 41 p. (in Ukrainian).
3. Hudzynskiy O. D., Sudomyr S. M., Hudzynska Yu. S. and other. (2012) *The system of management of institutional transformation of the Ukrainian economy (theoretical and methodological aspect)* : multi-authored / Under general editorship of O. Hudzynskiy. Kyiv : Agrar Media Group, 771 p. (in Ukrainian).
4. Hudzynskiy O. D., Sudomyr S. M., Hurenko T. O. (2010) *Management of formation of competitive potential of enterprises (theoretical and methodological aspect)* : monograph. Kyiv : IPK of the DSU, 212 p. (in Ukrainian).
5. Nesterenko S. A. (2013) *Competitiveness of agricultural enterprises: management aspect* : monograph. Kyiv : Agrarian Media Group, 483 p. (in Ukrainian).
6. Sudomyr S. M. (2015) *Formation of a management system for the development of agricultural enterprises: theory, methodology*. Kyiv : Komprynt, 483 p. (in Ukrainian).
7. Sudomyr M. R. (2016) Competitiveness as an economic category. *KhNAU Bulletin. Economic Sciences*, no. 2, pp. 210–215. (in Ukrainian).
8. Hudzynskiy O. D., Hurenko T. O., Sudomyr S. M., Gudzinskaya Y. S., Sudomyr M. R. *Strategic management: a textbook*. Ternopil : Palyanytsya VA, 314 p. (in Ukrainian).
9. Hudzynskiy O., Hudzynska Y., Sudomyr S., Sudomyr M. (2019) Methodological Aspects of Forming Mathematic Models of Management of Socio-economic Systems Development. *Modern Development Paths of Agricultural Production* / eds V. Nadykto. Springer, Cham.